

Setembre crític | | Actualitzat el 03/04/2017 a les 07:35

?L'Audiència Nacional arxiva la causa contra Joan Coma Roura per incitació a la sedició

Segons l'auto del jutge Ismael Moreno un any d'investigació només ha servit per provar la «tenaç voluntat» del regidor vigatà per aconseguir la independència a través de mètodes no previstos a la Constitució | L'arxivament definitiu l'haurà de fer el jutjat de Vic a qui l'Audiència Nacional en un intent de salvar els mobles li ha enviant el cas per si hi hagués pogut haver algun possible delictes de prevaricació o desobediència | En tot l'auto exculpori de l'Audiència Nacional no hi ha ni una sola referència a les paraules de Coma al ple, ni tan sols a la famosa frase de la truita i els ous



Joan Coma, intervenint en un dels actes que van fer-se a la plaça Major de Vic contra la seva imputació | Dolors Pena

L'Audiència Nacional espanyola ha descartat que les paraules de Joan Coma Roura, regidor de Capgirem Vic, al ple del 9 de desembre de 2015 siguin constitutives del delictes d'incitació a la sedició pel qual se l'ha investigat durant l'últim any i pel qual va arribar a passar la nit del 27 al 28 de desembre passat detingut als calabossos de la Guàrdia Civil a Madrid. En un auto datat el 28 de març passat i del qual es va informar a Joan Coma Roura aquest diumenge, el titular del jutjat central número 2 de l'Audiència Nacional, Ismael Moreno, dona per finalitzada la investigació sense que s'hagi pogut demostrar cap relació entre les paraules de Coma Roura i un possible delictes de sedició o incitació a la sedició.

Sí que el jutge, exinspector de la policia espanyola durant el franquisme, en un intent de salvar els mobles no arxiva definitivament la causa i la remet al jutjat de Vic per si hi hagués pogut haver un possible delictes de prevaricació o de desobediència, unes qualificacions jurídiques que fins ara no havien aparegut. Ara haurà de ser el jutjat de Vic, a la vista de les actuacions, qui ho arxivi definitivament o, en un cas força improbable, continui la investigació per aquest nou viarany. Joan Coma Roura ha conegut la notícia aquest diumenge, en boca del seu advocat, Benet Salellas, mentre era a Londres, on dissabte va participar en un acte de l'Assemblea Nacional Catalana (ANC) a la capital britànica. Joan Coma ha declarat des de Londres que la resolució del tribunal demostra que «la desobediència civil i la solidaritat són la millor arma contra la injusta justícia espanyola».

Cap referència a la truita i els ous en tot l'auto del jutge Moreno

L'auto del jutge Moreno es fonamenta en dos arguments prou curiosos. Per una part, reconeix en Joan Coma Roura «una tenaç voluntat de desobediència a la legislació estatal amb la finalitat de crear un Estat català independent a través d'un procediment no previst en la Constitució espanyola vigent». O sigui, de les investigacions dutes a terme durant aquest últim any, el jutge conclou que ha quedat demostrat que Joan Coma és independentista i que assumeix la unilateralitat com a via de resolució del conflicte democràtic amb l'Estat.



Joan Coma, en sortir de declarar a l'Audiència Nacional

Amb tot, l'estratègia per assolir la independència per Joan Coma no passa per fer «una crida als ciutadans perquè participin en un aixecament públic i tumultuari», elements necessaris i imprescindibles per imputar-li el delictes de sedició o incitació a la sedició. I és que, com recorda l'auto del jutge Moreno, la moció aprovada al ple de desembre de 2015, de suport a la declaració de ruptura del 9-N que un mes abans havia aprovat el Parlament, al jutge no li consta de les investigacions dutes a terme per l'Audiència Nacional que fos enviada més enllà del que es diu en el propi text de la moció: a la Presidència del Parlament, a la Presidència de la Generalitat, a l'Associació de Municipis per la Independència (AMI) i a l'Associació Catalana de Municipis (ACM). Cap crida a la població a fer un «aixecament públic i tumultuari».

L'auto del jutge Moreno, de fet, es basa únicament en les investigacions dutes a terme per Guàrdia Civil i Mossos d'Esquadra en l'últim any, i en el text de la moció en el debat de la qual Joan Coma Roura va dir la famosa frase que «per fer la truita abans hem de trencar els ous», referint-se al recurs a la desobediència per assolir la independència. En cap moment de l'auto final del jutge Moreno, però, hi ha cap referència a les paraules referents a la truita i els ous. Sí que en els cinc folis de l'auto de l'Audiència Nacional, fins a dues vegades el jutge hi diu que la denúncia, no ja només contra Joan Coma sinó contra tots els regidors que van votar a favor de la moció del 9-N, la va presentar davant la Guàrdia Civil el regidor ultradretà vigatà Josep Anglada, tot i que aquest ho ha negat reiteradament.

Benet Salellas, advocat de Coma i diputat de la CUP-CC, considera que aquest darrer pas «no és més que un intent desesperat de cobrir l'expedient per part de les institucions de l'Estat» i afegeix que «el jutjat de Vic estem segurs que arxivarà de pla aquesta possibilitat». Salellas ha explicat que «avui som davant del penúltim capítol de cas Joan Coma, que abandona el Tribunal Orde Públic del segle XXI per tornar a Vic, i que ens dóna un missatge ben clar: que la justícia espanyola no és democràtica i que la millor manera de contestar-la és amb desobediència, mirant-la de cara per dir-li que res aturarà la voluntat d'un poble determinat cap a exercir tots els drets i canviar-ho tot». Salellas considera que la investigació, imputació i detenció de Coma «no han estat més que actes judicials contra un ciutadà per la seva "tenaç voluntat" independentista» i que el seu cas demostra que l'Audiència Nacional és «un tribunal que investiga voluntats polítiques i castiga dissidències, tot un exemple del nivell de la democràcia espanyola».

Un any exacte després del 30/03 que se li va comunicar la imputació

L'arxivament de la causa per part de l'Audiència Nacional espanyola pràcticament ha coincidit amb el primer aniversari del 30 de març de 2016, la data que Joan Coma Roura va rebre la notificació de la imputació, el 30/03, i que va donar nom al moviment de suport al regidor i vigatà i als altres càrrecs electes investigats per la justícia espanyola en el marc del procés sobiranista català.

Un cop coneguda la imputació -de fet, investigació, en la terminologia judicial més recent-, en qualsevol moment es podia produir la citació perquè Joan Coma anés a declarar davant Ismael Moreno, el titular del jutjat central d'instrucció número 2 de l'Audiència Nacional espanyola que portava el cas. Però anaven passant els mesos i res. Fins que finalment va ser citat a declarar el 24 d'octubre passat. El mig any llarg que havia transcorregut entre la confirmació de la investigació i la citació per anar a declarar a Madrid li havien permès a Joan Coma i al seu entorn familiar i polític madurar en les diferents opcions a prendre.

Al final, Coma va optar per desobeir i el mateix dia 24 d'octubre a les 10 del matí, a l'hora que estava citat per declarar a l'Audiència Nacional, feia una compareixença pública al carrer, davant l'Ajuntament de Vic, i envoltat de persones del seu entorn, però també de polítics de diferents colors, darrere la pancarta del Moviment 30/03 i el lema de «Ni un pas enrere». Hi havia des dels diferents matisos dels anomenats Comuns, fins a als hereus de les antigues sigles de CiU, PDECAT i Partit Demòcrata Català, passant per les tres entitats sobiranistes, ANC, Òmnium i AMI, en una imatge d'unitat que no s'ha produït en altre acte els últims mesos.



Joan Coma agraint la presència de les persones i càrrecs electes que li van anar a donar suport el dia que no es va presentar a declarar a l'Audiència Nacional Foto: Dolors Pena

En la compareixença, Coma va repetir alguns dels arguments que a primera hora havia avançat en un article d'opinió publicat als dos mitjans vigatans, El 9 Nou i Osona.com. El mateix article es va fer arribar aquell mateix matí a l'Audiència Nacional. Coma hi deia que no es presentaria a l'Audiència Nacional obeint la seva consciència i complint el mandat democràtic pel qual va ser escollit. També perquè «ens sentim perseguits per les nostres idees polítiques, persecució impròpia d'un marc mínimament democràtic». Per això, afegia, no reconeixia l'autoritat de cap tribunal per sobre els drets fonamentals, civils i polítics, com són la llibertat de consciència, la llibertat d'expressió política i la llibertat d'associació, "així com el respecte a la sobirania popular».

La desobediència per assolir l'autodeterminació, en el centre del discurs de Coma

Coma apel·lava a la desobediència, origen de la investigació que l'havia de dur avui a declarar a Madrid. Recordava que en la intervenció al ple municipal per la qual ara se l'estava investigant ja reivindicava la desobediència com a dret legítim a exercir «davant d'un estat demofòbic que es nega a escoltar i respectar la voluntat política democràtica, lliurement expressada, de la població de Catalunya». Coma assumia que, davant d'aquest estat, «només podrem exercir el dret a decidir si exercim el dret a desobeir».

En l'escrit, Coma també recordava que la denúncia provenia de l'extrema dreta vigatana -la va presentar davant la Guàrdia Civil el regidor de la Plataforma Vigatana Josep Anglada-, que, segons ell, manté vincles «amb tot el que envolta el clavegueram estatal de la guerra bruta». També feia referència al passat franquista de l'Audiència Nacional, hereu de l'antic Tribunal d'Ordre Públic i «un tribunal d'excepció que equipara exercir la democràcia amb un delictes d'incitació a la sedició». Perquè, i com afegia Coma en el seu escrit, d'això l'acusaven: «d'exercir la nostra responsabilitat com a càrrecs electes per debatre democràticament, en el sí d'un ple municipal, una moció aprovada per 16 regidors, que donava suport a una resolució aprovada per 72

diputades al Parlament de Catalunya».

A partir d'aquell dia, però, començava un nou període d'incertesa, ja que en qualsevol moment Joan Coma Roura podia ser detingut per ser conduït a declarar a Madrid. Entremig, hi va haver la detenció de l'alcalde de Berga, la també cupaire Montse Venturós, per haver-se negat a declarar davant el jutge de Berga per no haver despenjat l'estelada de l'Ajuntament en les jornades electorals del 27-S i 20-D de 2015. El fet que la detenció de Venturós fos a primeríssima hora del matí confirmava els temors que l'entorn de Joan Coma havia expressat en repetides assemblees del Moviment 30/03, i per això es va muntar un dispositiu d'acompanyament entre persones del seu entorn polític i familiar perquè en el moment de la detenció no estés sol i es pogués reaccionar convenientment.



Foto de família d'alguns dels osonencs desplaçats a Madrid per donar suport a Joan Coma, un cop aquest va ser alliberat Foto: Josep Comajoan

La nit del dia dels Sants Innocents dormint als calabossos de la Guàrdia Civil a Madrid

Al final la detenció, però, també es va fer esperar les seves setmanes i es va produir en plenes festes de Nadal. En concret, el 27 de desembre a mig matí, quan Joan Coma, sortint de l'Ajuntament, va pujar a un cotxe dels Mossos que el va traslladar a la caserna de la Guàrdia Civil de Sant Andreu de la Barca, d'on aquell mateix dia va ser traslladat a Madrid. La declaració a l'Audiència Nacional estava fixada per l'endemà, dia dels Sants Innocents. Un autocar amb una seixantena de persones va fer viatge durant tota la nit per ser a primera hora del matí davant l'Audiència Nacional a donar-li suport. A Madrid es van afegir a la família de Joan Coma, que havia fet el viatge també durant la nit en cotxes particulars.

Durant l'interrogatori, el fiscal Vicente González Mota va intentar fer-li dir tant sí com no a Joan Coma que amb la frase «per fer una truita cal trencar els ous», pronunciada en un plenari municipal, havia fet una crida a la desobediència a la població. En l'interrogatori al qual va sotmetre Coma, González Mota li ho va demanar, en un to imperatiu, fins a quatre vegades, mentre Coma li reiterava, una vegada i una altra, que s'havia limitat a defensar el programa electoral de Capgirem Vic, i que segons ell apel·la a la desobediència davant situacions injustes. La fiscalia també va posar un especial interès a trobar-li una connotació agressiva a l'expressió que «per fer la truita cal trencar els ous».

De fet, els primers minuts de l'interrogatori de González Mota a Joan Coma van girar entorn de l'expressió popular de la truita i els ous. Coma va insistir que era una «metàfora» que, en el context que es va dir, significava que «per superar situacions injustes, s'ha d'anar més enllà», en aquest cas, desobeir les lleis que ell considera injustes perquè no permeten exercir el dret d'autodeterminació que «una majoria social» del poble català vol exercir. Amb tot, el fiscal va demanar-li fins a mitja dotzena d'ocasions si ell pretenia associar l'expressió «trencar els ous» a l'ús d'algun tipus de força o violència. «Los huevos no se rompen solos, ¿implica o no el uso de violencia?»», va reiterar González Mota. Coma va ironitzar que ja li agradava que es posés tanta insistència en «una expressió tan vigatana», però que ell sempre ha estat en contra de la violència.

«¿La truita es el marco constitucional español?» i altres filigranes del fiscal

Un cop presumptament aclarit que Coma no estava incitant a l'ús de la força ni de la violència, el fiscal va portar l'interrogatori a intentar entendre a què es referia Coma quan parlava de desobediència. En aquest punt l'interrogador li va espetar: «¿La truita es el marco constitucional español?», en una evident confusió del significat de les paraules «ous» i «truita» a la metàfora emprada per Coma. A partir d'aquí és quan el regidor va poder fer un discurs més polític, en el sentit que la desobediència a la qual ell i la CUP apel·len ni pretén ser imposada -«seria un oxímoron, si no fos voluntària»- ni és gratuïta: «Una majoria social del poble català vol exercir el dret d'autodeterminació, i davant un estat que no permet exercir-lo emparant-se en les lleis, demanem que es desobeeixi davant d'aquestes lleis injustes que no permeten exercir el dret d'autodeterminació».



Joan Coma encapçalant la manifestació que es va fer a Vic per protestar per la seva imputació Foto: Josep Comajoan

En un altre moment de la declaració, davant la insistència del fiscal pels motius pels quals cridava a desobeir els tribunals espanyols, Coma va aprofitar per matisar que, davant unes lleis injustes, per defensar un programa polític «de forma totalment no violenta i democràtica», ell no estava disposat a reconèixer l'autoritat de cap tribunal, «sigui espanyol, català, francès, europeu o d'on sigui». Tot plegat, per defensar drets bàsics com el d'expressió o el de representació política. «Si hagués robat, com han fet tants polítics, reconeixeria tota l'autoritat del tribunal», va dir, i va afegir: «Si fos un corrupte o un lladre, que tants n'hi ha, i són al carrer, jo hauria vingut cap aquí corrent i amb por, però no és el cas, estem davant un tema polític». Al final, Coma va sortir en llibertat amb càrrecs, no sense abans haver-li retirat el passaport.

El Síndic de Greuges va portar el cas al Comissari Europeu dels Drets Humans

Coma ha tingut la condició d'investigat -el que abans es coneixia com a imputat- per un presumpte delictes de proposició a la sedició. És, de fet, el primer càrrec electe al qual s'investigava per aquest delictes des de la reinstauració de les institucions democràtiques després de la mort de Franco. En cas d'haver estat jutjat i haver estat declarat culpable, li hauria pogut caure una pena de més de vuit anys de presó. La seva causa ha merescut en els últims mesos l'atenció de diversos mitjans de comunicació d'arreu del món, així com el suport de diferents personalitats, entre les quals destaca el que ha rebut del Síndic de Greuges de Catalunya, Rafael Ribó, que va redactar un informe enviat al Comissari Europeu de Drets Humans on, partint del cas de Joan Coma, denunciava «una deriva perillosa de restricció indeguda de la llibertat d'expressió» a l'Estat espanyol. També emmarcava el cas del regidor vigatà en «una persecució sistemàtica de la Fiscalia General de l'Estat contra la llibertat d'expressió política».